Kur'an'da embriyoloji

3.1.1. EMBRİYOLOJİ

Kur'ân'da en çok eleştirilen konulardan biri de insanın yaratılışıdır yani embriyolojidir. Bu konudaki iddialara cevap verip âyetlerin derinine ineceğiz. Analize başlayalım.

Neyden Yaratıldık

İddia: Kur'ân'a göre neyden yaratıldık? Yeryüzünden mi? [1] 'Salsâl' denilen bir çamurdan mı? [2] Normal çamurdan mı? [3] Hiçlikten mi? [4] Yoksa vardan mı? [5] Veya sudan mı? [6] Belki de ölüden? [7] Ya da tek bir nefisten? [8] Yoksa da topraktan mı? [9] Bunlar çelişki değil midir?

Cevap: Bunun çelişki olduğunu düşünen insanlar var. Bu cidden acınası bir durumdur. İnsan pek çok farklı maddeden yaratılmıştır. Mesela 'uçak demirden yapıldı' denilince bu sadece demirden yapıldı anlamına mı gelir? Hayır, uçak plastikten, camdan da oluşur. Aynı şekilde çamur, toprak, su, bunların hepsi bir tek şeyi kastediyor o da salsâldır. Salsâl bir çamur türüdür, çamurun içinde toprak ve su vardır. Bunların hepsi yeryüzündeki maddelerdir yani yerden yaratıldık demek yine yanlış değildir ve bu ifade çamur ile çelişmez. Çamur da var olan bir şeydir buna göre vardan da yaratıldık. Çamur ölüdür (cansız) yani ölüden yaratıldık. İnsanın tek nefisten yaratılması da hepimizin aynı türden yaratıldığımızı ifade eder yani hepimizin insan olduğu söyleniliyor bu da çamur ifadesi ile çelişmez. İnsanın bir zamanlar bir şey olmaması da çelişki değildir nitekim bir zamanlar ruhumuz hiçbir maddenin içinde değildi yani bir bedenin içinde değildi. Bedenimiz parçalara ayrılmış toz topraktı fakat biz o toz toprak değildik buna göre biz hiçbir şey değildik.

Sudan Yaratılış

Şimdi bu âyetlerin neleri kastedeceğini daha detaylı açıklayalım. Eğer bu âyetleri bilimsel olarak temellendirirsek bunlar gerçekte zaten var oldukları için çelişki olamayacakları anlaşılır.

İnsanın sudan yaratılması ile başlayalım: İlk olarak, bu su çamurdaki suyu kastediyor olabilir.

İkinci olarak, Allah burada menî suyunu kastetmiş olabilir.

Üçüncü olarak, insan vücudunun %60'ı sudur buna göre biz sudan yaratılmışızdır.

Dördüncü olarak, âyet ilk hücrenin sudan yaratılışını kastetmiş olabilir. O, sudan yaratıldıysa biz de sudan yaratılmış oluyoruz. Birkaç alim Enbiyâ 30'un buna işaret edebileceğini söylemişlerdir. [10]

Beşinci olarak, âyetler kuantum sıvısına işaret ediyor olabilir. Âyette geçen 'su' kelimesi Arapçada 'sıvı' anlamına da gelmektedir. Bunun pek çok delili vardır. Örnek olarak

Peygamberimiz erkeğin ve kadının menîsine 'su' demektedir fakat onlar su değildir sıvıdır. [11] Yine Peygamber bu kelimeyi başka hadislerde sıvı anlamında kullanmıştır. [12] Konuya geri dönersek, evrendeki her şey bir kuantum dalgalanmasından oluşmuştur. [13-4] Ve hala şu an evrendeki her parçacık aslında bir kuantum dalgalanmasıdır. [14-6] Buna göre insan bu sıvıdan yaratılmıştır.

Ölüden Yaratılış

Ölüden dirinin çıkmasını zaten açıkladık ve bu gayet açık bir şeydir herkes bunu gözlemleyebilir.

Vardan Yaratılış

Vardan yaratılmamız da açıktır. İnsan elementlerden yaratılmaktadır yani var olan bir şeyden ama yine de belirtelim ki belirtilen âyette böyle bir ifade yoktur. Âyet şöyledir: "Yoksa kendileri, hiçbir şey olmadan mı yaratıldılar. Yoksa yaratanlar kendileri midir?" [5]

Allah burada 'onlar yaratıcı olmadan mı yaratıldılar' diye soru soruyor. Bunu âyetin devamından anlayabiliriz.

Tek Bir Nefisten Yaratılış

Tek bir nefisten yaratılmamız ise şunları kastediyor olabilir: İlk olarak, yukarda verdiğim mânâ yani herkesin aynı özden gelmesini ifade ediyor olabilir.

İkinci olarak, bu tek nefis Hz. Âdem'i kastediyor olabilir.

Üçüncü olarak, 'nefisten' kasıt 'ruh' olabilir. [17] Nitekim 'ruh' kelimesi bazen 'nefis' kelimesi ile ifade ediliyor. [18]

Dördüncü olarak, Bilim ve Yaratılış Ağacı bu konuda şöyle buyurmaktadır:

"İnsan embriyosunda (anne karnındaki cenin) erkeklerde XY cinsiyet kromozomu varken dişilerde XX cinsiyet kromozomu vardır. Erkeklerde altıncı haftaya kadar Y kromozomu çalışmaz. Bundan dolayı altıncı haftaya kadar erkek ve dişinin yaratılışı birdir. Yani her iki cinsiyette de X kromozomu aktif olduğu için her iki cinsiyette de tek tip yaratılış olur. İşte bu dönemde tek tip yaratılış icabı erkeklerde de dişilerde de meme uçları oluşur. Altıncı haftada erkeklerde Y kromozomundaki SRY geni aktif olunca artık testisler şekillenmeye başlar ve erkeklerin yaratılışı ayrı bir yol izlemeye başlar [19] […] Yukarıdaki âyette insanların tek tip nefisten yaratıldığı ve o nefisten ise sonradan eş cinsiyetin de yaratıldığı bildiriliyor." [20]

Yerden Yaratılış

Yerden yaratılmamız iki şekilde anlaşılabilir: İlk olarak, dediğim gibi bu yeryüzündeki maddelerden oluştuğumuzu ifade ediyor olabilir. Yani çamurdan yaratılmak bu kapsama girmektedir.

İkinci olarak, Râzî bu konuda şöyle buyurmaktadır:

“İnsan, menîden ve âdet kanından yaratılmıştır. Bu ikisi de kandan neşet etmektedirler. Kan ise, gıdalardan meydana gelmiştir. Gıdalar ise ya hayvanî olur ya da nebatî. Eğer hayvanî ise, bu canlının meydana gelmesindeki durum, insanın meydana gelmesindeki durum gibi olur. Geriye bunun, bitkisel olması hali kalmıştır. Binâenaleyh, insanın da bitkisel gıdalardan yaratılmış olması keyfiyeti sabit olmuş olur. Şüphesiz ki bu nebatî gıdalar çamurdan (topraktan) meydana gelmişlerdir. Böylece her insanın, topraktan meydana gelmiş olduğu sabit olur. Bana göre bu izah, doğruya daha yakındır.” [21]

Râzî burada bedenimizdeki gıdaların topraktan geldiğini buna göre topraktan yaratıldığımızı söylüyor. Ve hâlâ toprak ürünlerini bedenimize sokarak topraktan yeniden yaratılmaya devam ediyoruz. Buna göre biz yeryüzündeki gıdalardan yaratılmış oluyoruz. Yine de belirtelim ki yerden yaratılışın topraktan yaratılışından farklı değildir.

Hiçlikten Yaratılış

Bir zamanlar hiçbir şey olmamamız da şu mânâya gelmektedir: Yukarda belirttiğim mânâ olabilir yani bir zamanlar ruhumuz hiçbir maddenin içinde değildi. Yani beden dediğimiz şeyden bedenimiz parçalara ayrılmış toz topraktı fakat biz o toz toprak değildik buna göre biz hiçbir şey değildik.

Salsâldan Yaratılış

Şimdi en önemli konu olan ‘salsâl’dan yaratılışın neye işaret ettiğini anlatalım: İlk önce bu kelimenin anlamını tefsirlerden bakalım: “… ses veren çamur …” [22]

Bu kelimenin ‘ses çıkarma’ ile alakalı olduğunu söyleyen sayısızca kaynak vardır. [23-4] Bu çamurun ‘hamain mesnûn’ ve ‘fehhâr’ olduğu söyleniliyor. [2] İlk ifade ‘değişikliğe uğramış çamur’ anlamına gelmektedir. [22] Diğer kelime ise ‘ateşte pişirilmiş çamur olup, tuğla-kiremit’ anlamına gelmektedir. [22, 25] Bunu anladıysak şimdi bunun bilimsel tarafına bakalım.

Bilim adamları meteorların hayatın kaynağı olabileceğini düşünmektedirler. [26-9] Meteorlar çamurdan oluşmaktadırlar ve birbirlerine çarparak pişirilmiş taşlara dönüşmüşlerdir yani taşlanmışlardır. [30-1] Meteorlar hayatı oluşturan suyu ve diğer karbon bazlı molekülleri yeryüzüne getirmişlerdir. [26-9] Fakat olay burada bitmemektedir. Makaleler meteorların birbirine çarpışarak ısındığını ve bu olay sonucu yani sıcaklık sonucu suyun ve karbon bazlı moleküllerin organik maddeye dönüştüğü belirtiliyor. [28] Tabi meteorların nasıl ısındığı kesin değildir, bazıları başka şekilde ısındığını söylemektedirler. Yine meteorlar hakkında Bilim ve Yaratılış şöyle buyurmaktadır:

“Meteorlar Dünya atmosferine girdiğinde aşırı sıcaklığı ve hava ile sürtünmesinden dolayı bir sonik patlama gerçekleştirirler. [32] Bu ses, radyo dalgaları şeklindedir. Normalde radyo dalgaları duyulmazken meteorun bu sesi bazen yeryüzünden duyulacak kadar kuvvetlidir. Bunun sebebi meteorlar atmosferde yanarken neredeyse Güneş kadar ısınabilir olmasıdır. O kadar büyük bir ısı ve radyoaktif enerji açığa çıkarırlar ki bu enerji elektromanyetik enerji şeklinde ses dalgaları olarak Dünya’ya yansır. Bilim insanları meteorun sesini hışırdama,

çıtırdama, uğultu, cızırtı veya tıslama şeklinde olduğunu belirtiyorlar.” [33-4] […] İnsanın yaratılış sürecinin başlangıcı olan ‘salsâl’, ses çıkaran kurumuş çamur demektir. Bu çamurun özelliği ise ‘hamain mesnûn’ olması yani değişime uğramış olması idi. Diğer bir özelliği ise ‘fehhâr’ olması yani sıcaktan pişip sertleşmiş bir çamur olması idi. Bu meteorlar da yüksek frekanslı çınlama benzeri sesleri ile meşhurdurlar, içindeki sudan dolayı kimyasal değişime uğramışlardır ve birbirleriyle sürtünmesinden dolayı sıcaklıkları artmış ve kiremitin fırında piştiği gibi pişerek taşlaşmışlardır. Organik bazlı yaşamın temeli bu asteroidlerde atılmıştır […] Hicr 26 genel olarak insanlığın ve özel olarak Hz. Âdem’in organik maddelerden yaratıldığını bildiriyor. Zaten âyetin devamında da cinlerin yaratılışının dumansız ateşten olduğu da belirtilince taşlar yerine oturuyor. Bu âyetler tüm türümüzden bahsediyor. Yani burada tüm insanlığın hammaddesinden bahsediliyor.” [35]

Eğer denilirse ki: Allah ‘çamurdan yarattık’ diyor yani tüm çamurdan anlamında. Meteoritlerdeki karbondan veya sudan bahsedilmiyor.

Biz deriz ki: İlk olarak, Allah ‘bir şeyden yaratıyorum’ deyince bu illa o şeyin hepsinden anlamına gelmez. Mesela Allah bizi ‘bir sudan’ yani ‘menîden’ yarattığını söylüyor. [36] Fakat biz tüm spermden gelmiyoruz. Ve bunu Peygamberimiz de söylemektedir. [37] Allah suyun bir parçasından yarattığı halde ‘sudan’ yarattım diyor aynı şekilde ‘çamurdan yarattım’ deyince onun bir kısmını kastediyor olmalı.

İkinci olarak, ‘çamurdan yarattık’ denilince biz Dünya’daki tüm çamurlardan yaratılmış mı oluyoruz? Hayır, bir kısım çamurdan buna göre bunu hammaddesine bağlamak gayet de normaldir.

Üçüncü olarak, ‘kağıtlar ağaçtan yapılıyor’ deyince bu şu anlama mı gelir: ‘Kağıtlar bir ağacın her şeyinden yapılıyor’? Hayır, kâğıt ağaçtan kaynaklana belli şeylerden yapılıyor.

Dördüncü olarak, Allah âyetlerde insanın çamurun özünden yaratıldığını bildiriyor. [38] Âyette kullanılan ‘sülâletin’ kelimesi ‘bir şeyi bir şeyden çekip çıkartmak’ anlamındadır. [39] Elmalılı bu konuda şöyle buyurmaktadır: “Şu hâlde bir şeyin sülâlesi o şeyden sıyrılıp çıkarılan bir netice demek olur. Çoluk çocuğa da sülâle denilmesi bu mânâya göredir. Bundan dolayı, sülâle tabirinden bir silsile mânâsı düşünürüz. Çünkü sülâle aslın değil, ondan süzülüp çıkarılan hülâsanın ismidir.” [40]

Yani basitçe insan çamurdan süzülen bir şeyden yaratılmıştır. [41] Çamur da meteor olduğuna göre biz bu çamurdan süzülüp çıkarılan bir şeyden yaratılmışızdır.

Beşinci olarak, Allah her insanı topraktan yarattığını söylüyor. [42] Peki biz böyle heykel şeklinde çamurdan mı yaratılıyoruz? Hayır, çamurun bir parçasından.

Sonuç olarak, âyetlerde apaçık bir bilimsel mûcize vardır.

Nutfeden Yaratılış

Şimdi farklı âyetlere geçelim: Mü’minûn 13. “Sonra onu sağlam bir karargâhta nutfe haline getirdik.”

Allah bu âyette bizi ‘nutfeden’ yarattığını söylemektedir. Bunun ne olabileceği hakkında konuşmadan önce bu nutfenin özelliklerine bakalım: Kur’ân’a göre nutfe sağlam bir karargâhın içindedir [43], semen değildir ama semenden köken alır [44], karışık bir yapıdadır [45], su damlası gibi akışkandır. [46] ‘Nutfe’ kelimesinin anlamı ‘bir damla sudur’. [47] Bu kelimenin neye işaret ettiğini öğrenmek için belirtilen karargâhın ne olduğunu öğrenmek gerek. Bu yerin rahim olduğu açıktır. Rahim pelvis kemikleri ve rahmin iç zarını saran kalın ve sağlam kaslar tarafından korunmuştur. Yine rahim tüm mikroplardan korunmuştur nitekim rahim mikropsuzdur. [48]

İlk dökülen semen (menî) hafif jel kıvamında olup çok akışkan değildir. Erkek seminal bezlerden salgılanan ve menînin (semenin) içinde bulunan proteinler semene jel kıvamını verir. Menî dökülür dökülmez bu proteinler kırılır. Menî-semen sulu ve akışkan hale gelir. Buna semen sıvılaşması denir. Bu sıvılaşma yaklaşık 20 dakikadan az bir sürede gerçekleşir. [49] Semen sıvılaşmasından sonra semen içindeki milyonlarca spermin ileri doğru kuyruk hareketleri ile bu damlacık olan sıvı rahim ağzından girer. Yaklaşık 4 cm uzunluğundaki endoservikal kanaldan, bu kanalın salgıladığı sümüksü salgı içinden süzülerek rahim iç boşluğuna girer. Bu süzülme sırasında kalitesi zayıf olan ve hareketleri iyi olmayan milyonlarca sperm elenir, yok olur. Rahim içi boşluğuna ulaşabilen akışkan sıvı (süzülmüş olan akışkan sıvı) iyi hareketli ve başarılı spermleri içerir. İşte kadın vajinasına atılan menîden rahim içine süzülmüş olarak gelen bu öz, nutfedir. Nutfenin bu olması âyetlerle tamamen uyumludur nitekim bu süzülmüş sıvı rahimde böyle olmaktadır, akışkandır, semenden köken alır ve bir damla su gibidir. Nutfenin karışık olması da pek çok farklı sıvıdan oluşmasına işarettir nitekim nutfe prostat sıvısından, testis sıvısından, veziküla seminalis sıvısından oluşur. [50]

Yine de belirtelim ki bazıları nutfenin zigot olduğunu söylemişlerdir nitekim nutfenin diğer anlamı ‘incidir’. [51-2] Zigot da inci gibi yuvarlaktır. Yine zigot kadının ve erkeğin suyunun karışımıdır yani nutfe bunların karışımıdır tıpkı âyette denildiği gibi. Yine zigot menînden köken alır nitekim zigot dediğim gibi iki cinsin suyundan oluşmaktadır.

Eğer denilirse ki: Necm 46. “Atıldığı (tumnâ) zaman nutfeden.”

Nutfenin atıldığı söyleniliyor fakat zigot atılmış bir şey değildir.

Biz deriz ki: İlk olarak, âyetteki ‘tumnâ’ kelimesi ‘takdir edilen’ anlamına da gelir. [53]

İkinci olarak, kadının ve erkeğin cinsel hücreleri fışkırarak atılır, zigot ise bunların bileşkesidir. [54] Bu anlamda nutfenin atılmış olarak tarif edilmesi çok yerindedir.

İnsanın Erkeğin ve Kadının Suyundan Yaratılması

Şimdi bundan sonraki âyete geçelim: Mü’minûn 14. “Sonra nutfeyi alaka yaptık. Peşinden, alakayı, bir parçacık et (mudğa) haline soktuk; bu bir parçacık eti (mudğayı) kemiklere (iskelete) çevirdik; bu kemikleri etle kapladık. Sonra onu başka bir yaratışla insan haline getirdik. Yapıp yaratanların en güzeli olan Allah pek yücedir.”

İddia: Allah 'nutfeyi' 'alakaya' çevirdiğini söylüyor. Fakat nutfe alakaya dönüşmez, sperm kadının yumurtasını döller böylece insan oluşur.

Cevap: İlk olarak, ben 'uçak demirden yapılıyor' deyince bu şu anlama mı geliyor: 'Uçak sadece demirden yapılır'? Hayır, uçak plastikten de camdan da oluşur yani bu demire başka şeyler eklenerek uçak oluşur. Aynı şekilde insan da spermatozoide ovum (kadının yumurtası) eklenerek yaratılmaktadır.

İkinci olarak, Peygamberimiz insanın sudan yaratıldığını söyleyince, o suya başka maddelerin eklendiğini bilmiyor muydu? Biliyordu ama âyette yine de 'sudan yarattık' diyor. [36] Aynı şekilde spermatozoide bir şey eklenmesi âyeti hatalı kılmaz.

Üçüncü olarak, pek çok hadiste Peygamberimiz insanın kadının ve erkeğin suyunun birleşiminden yaratıldığını söylüyor. [11] Yani Peygamberimiz bunu gayet de iyi biliyordu.

Dördüncü olarak, Peygamber zamanında insanın kadından ve erkekten gelen bir şeyle yaratıldığı biliniyordu fakat kadından gelen şeyi yanlış biliyorlardı. [55]

Beşinci olarak, Târık 7 insanın erkeğin ve kadının sıvısından yaratıldığına işaret ediyor. [56]

Altıncı olarak, insan karışık bir nutfeden yaratılmıştır yani erkeğin ve kadının suyunun karışımından. [57] Sonuç olarak, iddia hatalıdır.

Alakadan Yaratılış

İddia: Allah kan pıhtısından (alaka) yaratıldığımızı söylüyor halbuki kan pıhtısından yaratılmamaktayız.

Cevap: 'Alaka' kelimesinin ilk anlamı 'asılan-tutunan şey'dir. Diğer anlamları ise 'sülük-kan emen şey' ve 'kan pıhtısı'dır. [58-60] İlk Kur'ân sözlüğü bu kelimeyi şöyle açıklamaktadır: "Alak': Bir şeye yapışmaktır […] 'Mi'lek': Askı, bir şeyin asıldığı şey […] 'Alak': Sülük." [61] El-İsfahâni bu kelimenin 'asılmak-tutunmak' mânâsında olduğuna dair pek çok örnek vermektedir. Yine bu kelime pek çok hadiste 'asmak' anlamında kullanılmıştır. [62] Yine Elmalılı bu kelimenin bu mânâlara geldiğini tefsirinde belirtmiştir ve aynı tefsirde 'kan pıhtısı' mânâsının o zamanlar öyle sanıldığı için o mânânın verildiğini de söylüyor. [63] Yine İbnü'l-Cevzî 'yapışma' mânâsını belirtmiştir. [64] Kur'ân aynı kökten gelen 'mua'llekat' kelimesini 'askıda' anlamında kullanmıştır. [65] Ki zaten 'kan pıhtısı' mânâsı hem dediğim gibi o dönemin bilimsel bilgileri yüzünden hem de kanın kurumaya başlar başlamaz yapışkan olmasından dolayıdır. [63, 66] Sözlüklerin de bu kelimeye 'kan pıhtısı' mânâsını vermemesi bu anlamın sadece bir yorum olduğunu gösterir. Hem Kurtûbî bu kelimenin 'taze-kırmızı kan' anlamına geldiğini söylüyor [67] fakat Arapçada kan için zaten 'dimâ' kelimesi kullanılmaktadır. [68] Bunu anladıysak artık bu anlamların bilimsel yönüne bakalım.

'Asılı duran-tutunan şey' mânâsı: Alaka blastokiste işaret etmektedir. Blastokist döllenmiş yumurtadır. Blastokist döllenmenin 5. günü mikrovillüsler vesilesiyle rahmin zarına asılmaktadır-tutunmaktadır (bilimsel makaleler aynı ifadeleri kullanmaktadır). [69-72]

‘Sülük-kan emen şey’ mânâsı: Blastokist bu tutunmadan sonra implantasyon diye adlandırılan evreye geçecektir. Bu evrede blastokist endometriyuma (rahmin iç zarına) gömülmektedir yani içine nüfuz etmektedir. [73] Bu evreye Allah başka bir âyette de işaret etmektedir nitekim Allah kadını tarlaya benzetip spermi tohuma benzeterek, böylece Allah blastokistin rahime gömülmesini tohumun tarlaya gömülmesine benzetmiş olmaktadır. [74] Alakanın ‘sülük’ anlamına geri dönersek, blastokist rahime gömüldükten sonra sülük gibi kan emmektedir. Bu mekanizmaya Fransızcada ‘circulation utéro-lacunaire’ deniliyor. [75-6] Bilimsel yazılarda Kur’ân ile aynı şey söylenilmektedir: “İmplantasyon blastokistin endometriyumun bezleri ve kan damarlarından gıda emmelerini sağlar.” [77]

‘Kan pıhtısı’ mânâsı: Bu konu hakkında bir makale şöyle buyurmaktadır: “Blastosist endometriuma daha derin gömülür ve yüzey epitelindeki penetrasyon kusuru bir fibrin pıhtısı ile kapatılır.” [78]

Buna göre ana rahminin içinden blastokistin olduğu yere bakarsanız, bir kan pıhtısı göreceksiniz. Görüldüğü gibi alaka kelimesi bilimsel verilerle muhteşem şekilde uyuşmaktadır.

Eğer denilirse ki: Eskiden insanlar embriyonun kadının kanından ve erkeğin sperminden oluştuğuna inanırlardı bu yüzden Kur’ân ‘kan pıhtısı’ demiştir.

Biz deriz ki: İlk olarak, gördüğümüz gibi ‘alaka’ kelimesinin ilk anlamı ‘kan pıhtısı’ değildir. Bu mânâ yorum sonucu ortaya çıkmıştır, buna göre Kur’ân o dönemin bilgisi yüzünden böyle söylememiştir.

İkinci olarak, yukarda kan pıhtısı mânâsının yanlış olmadığını gördük, buna göre iddia hiçbir şey ifade etmiyor.

Üçüncü olarak, âdet kanaması için ‘hayz’ kelimesi kullanılır ‘alaka’ değil.

Dördüncü olarak, Peygamberimiz hadislerde kadının ‘menîsinden’ bahsetmiştir, hiçbir zaman ‘âdet kanından geliyor’ dememiştir. [11]

Beşinci olarak, kadının menîsinin ‘sarı’ olduğu belirtiliyor. Kan sarı mıdır? Hayır.

Altıncı olarak, Kur’ân blastokistin oluşması için gereken şeyi açıklamıyor. Onların birleşiminin ne sonuç verdiğini açıklıyor. Sonuç olarak, iddia büyük bir iftiradır.

Eğer denilirse ki: Aristoteles’e göre göbek bağı zaten rahmin iç zarına bağlıydı [79] buna göre ‘asılma’ anlamını Peygamber buradan almış olabilir.

Biz deriz ki: İlk olarak, eski Müfessirlerin ‘asılma’ anlamını çok almaması, o zamanlar bu göbek bağı bilgisinin Peygamberin toplumuna yerleşmediğini gösterir.

İkinci olarak, Gayrimüslimler işine geldiğinde en kolay şeylerde Peygamber hata yaptı der ama böyle araştırma gereken şeylerde Peygamber oradan aldı derler. Bu tutarsızlıktır.

Üçüncü olarak, Peygamberimiz göbek bağı rahime bağlı demiyor. Öyle olsaydı bunu açık şekilde söylerdi.

Dördüncü olarak, pek çok Yunan felsefeci arasından Peygamberimiz nasıl Aristoteles'i seçti? Onun doğruluğunu nereden ölçtü? Diğer felsefeciler bu konuda bir şey demiyorlardı.

Beşinci olarak, Aristoteles hata yapmıştır nitekim kendisi göbek bağının ya yumurtaya ya da rahme bağlı olduğunu söylemiştir [79] fakat bu böyle değildir. Göbek bağı plasentaya bağlıdır. [80-1]

Altıncı olarak, Kur'ân blastokiste çok güzel şekilde işaret etmiştir. Verilen üç anlam da bilimle uyuşmaktadır. Aristoteles'in durumu böyle midir? Hayır.

Yedinci olarak, göbek bağı bebeği asmıyor, onu tutmuyor. Yani alaka kelimesinin iddiadaki bilgiyle hiçbir alakası yoktur.

Mudğadan Yaratılış

İddia: Allah mudğadan (çiğnemlik et) yaratıldığımızı söylüyor lakin embriyo gebeliğin 3-6. haftası çiğnenebilecek boyutta değildir nitekim embriyo o dönem 1-5 mm uzunluğundadır. [82] Bir şeyin çiğnemlik olması için en az 20-30 mm uzunluğunda olmalıdır.

Cevap: İlk olarak, 'çiğnemlik et' mânâsından küçüklüğün ifade edildiğini anlayabiliriz. Mesela bir kişiyi çok sevdiğinizde ona 'evren kadar seni seviyorum' diyebilirsiniz ama buradaki maksadınız onu çok sevdiğini söylemektir. Veya bir şeyin çok küçük olduğunu belirtmek isteyince 'cinsel organım kadar' dersiniz (cinsel organ ifadesinin kaba şekli kullanılır genelde). Aynı şekilde çiğnemlik bir et de küçüklüğü ifade ediyor olabilir yani illa 20-30 mm'ye sahip olmak zorunda değildir.

İkinci olarak, 'mudğa' 'et parçası' anlamına gelir. Örnek olarak Peygamberimiz kalp için 'mudğa' kelimesini kullanmıştır. [83] Peki kalp çiğnemlik bir et boyutunda mıdır? Hayır, kalp bir avuç kadardır. Yine Peygamberimiz cinsel organımızı ifade etmek için 'muğda' kelimesini kullanmaktadır. [84] Bir cinsel organ çiğnemlik et küçüklüğünde değildir.

Üçüncü olarak, bir şeyin boyutunu 'çiğnemlik et' diyerek ifade etmek gariptir. Eğer bebeğin büyüklüğünü anlatmak istiyorsanız bir meyve ile, sebze ile, buğday ile, erik ile vs. karşılaştırıp anlatmak daha mantıklı olur.

Peki mudğa neye işaret ediyor olabilir? Mudğa embriyodur nitekim blastokist aşamasından sonra embriyo aşaması vardır ve âyette belirtildiği gibi bu aşamadan sonra kemikler oluşmaktadır. Yine Hac 5'te mudğa aşamasında ceninin 'belli belirsiz' olduğu belirtiliyor. [85] Gerçekten de mudğa döneminde bir ceninin insan cenini mi yoksa başka bir memeli hayvan cenini mi olduğunu tam olarak ayırmak mümkün değildir. [86] Yine belirtelim ki: Her ne kadar mudğanın ilk anlamı 'et parçası' olsa bile, bunun çiğnenme ile alakası olabilir nitekim El-İsfahâni aynı kökten gelen 'mâdigâni' kelimesinin 'yemeği çiğnedikleri için çene kemiklerine denilmiştir' diyor. [87] Embriyonun 3. haftadan 6. haftaya kadar çiğnenmiş et görünümü vardır nitekim ceninin üzerindeki somitlerin diş izleri görünümü vardır. [88]

Eğer denilirse ki: Etin üzerinde diş izi bırakılmaz.

Biz deriz ki: Bu akıl oyunundan başka bir şey değildir. Âyette etin üzerinde diş izleri var denilmiyor, direkt çiğnenmiş et deniliyor. Yani bizim diş izleri bırakmamız gerekmiyor, mudğanın görünüşü zaten çiğnenmiş bir şekildedir. Biz embriyonun üzerinde yarım daire şeklinde tıpkı diş izleri gibi dizilmiş yapıyı görünce çiğnemlik et ifadesinin bundan bahsettiğini anlıyoruz. Embriyoda diş izleri görülmesi bize bunun bir tesadüf olma ihtimalinin çok düşük olduğunu gösteriyor.

Eğer denilirse ki: Somitler çıkıntılı iken diş izleri girintilidir.

Biz deriz ki: Allah bu âyette bir benzetme yapmaktadır. Embriyoya baktığımızda biz bunu diş izlerine benzettiğimiz an benzetme doğru olmuş olur. Her benzetmede farklılıklar olur bu yüzden biz buna 'benzetme' deriz. Peygamber döneminde embriyonun bu özelliği nasıl daha güzel şekilde ifade edilebilirdi?

Kemiklerin Yaratılması

İddia: Allah kemiklerin etten önce yaratıldığını söylemektedir nitekim 'kemiklere et giydirdik' diyor. Fakat bu bilimsel olarak yanlıştır.

Cevap: Allah Mü'minûn 14'te önce bir et parçasından bahsediyor sonra bu et parçasının kemiklere dönüştürüldüğünü sonra da bu kemiklere et (kas) giydirildiğini söylüyor. Yani Kur'ân'da kemikler etten önce oluşuyor gibi bir durum yoktur. Peki Kur'ân'ın anlatımı doğru mudur? Evet, gebeliğin 6-7. haftası kemikler oluşmaya başlamaktalardır. [89-90] Yani mudğa aşamasından sonra nitekim somitler 6. haftadan sonra görünmemektelerdir, bu da mudğa aşamasının sonu demektir. [90-1] Kaslar da 7. haftada oluşmaya başlamaktalardır. Kas diyorum nitekim kaslar etten oluşur âyet de bundan bahsetmektedir. [92] Oluşumlarından sonra, kaslar, 3. ayın sonunda âyetin dediği gibi kemiklere giydirilmektelerdir. [93-6]

Eğer denilirse ki: Kemikler ve kaslar aynı anda oluşurlar. Âyet önce kemiklerin sonra kasların yaratıldığını söylüyor.

Biz deriz ki: İlk olarak, âyet 'kaslar önce yaratıldı' demiyor. 'Kemiklere et giydirdik' diyor yani kaslar ve kemikler aynı anda oluşup Allah sonra kemiklere et giydirmektedir. Bunu bilimsel veriler söylemektedir.

İkinci olarak, kemikler 6. haftada görülmeye başlanırken [89-90], kaslar sadece 3. ay görülmeye başlamaktalardır. [97]

Eğer denilirse ki: Embriyonun oluşum sürecinde kemik söz konusu değildir. Tüm kemik denilen şeyler kıkırdaktan ibarettir.

Biz deriz ki: Kur'ân'ın kıkırdak için kemik kelimesini kullandığı açıktır. Bilim adamları bile kıkırdağa kemik demektelerdir. [98] Ki biz de kıkırdaktan bahsedince kemik diyoruz.

İkinci olarak, kıkırdak 2-3. ay kemikleşmeye başlamaktadır [99-100], buna göre her türlü kemiğe et giydirilmektedir.

Embriyonun İnsan Formuna Dönüşmesi

Şimdi âyetin ‘Sonra onu bambaşka bir yaratık yaptık’ ifadesini inceleyelim. Daha önce belirttiğim gibi 6. haftaya kadar embriyonun ‘hangi canlının embriyosu’ olduğu belli değildir nitekim tüm memelilerin embriyosu birbirine benzemektelerdir. [86] Hangi canlının embriyosu olduğu 7-8. haftada belli olmaktadır (mudğa evresinden sonra). [101-2] Yani Allah embriyoyu insan haline sokarak bambaşka bir yaratık haline sokmaktadır. Daha önce de Hac 5’teki ‘belli belirsiz mudğa’ ifadesinin buna işaret ettiğini gördük. Diğer bir âyete geçelim.

Üç Karanlık Evre

Zümer 6. “Sizi annelerinizin karnında üç karanlık içinde türlü yaratılış safhalarından geçirerek yaratmaktadır.”

Allah bu âyette bizi üç karanlık içinde yarattığını söylüyor. Peki bu evreler ne olabilir? Bunun pek çok mânâsı olabilir: İlk olarak, gebeliğin üç dönemine işaret ediliyor olabilir. Bu üç evre şöyledir: Jerminal, embriyonuk ve fetal dönem. [103]

İkinci olarak, bu üç karanlık embriyonun üç katmanı olabilir. Bunlar sırasıyla şöyledir: Endoderm, ektoderm ve mezoderm. [104-5]

Bu tabakalar ile karanlıkların birlikte zikredilmesi de ayrı bir mûcizedir. Karın içindeki organlara hiçbir foton ulaşamaz. Hiçbir ışık yoktur. Tamamen karanlık bir ortamdır. Yine de belirtelim ki bu üç karanlık gelecekte daha iyi anlaşılabilir yani bambaşka şeylere işaret ediyor olabilir.

Gebelik Süresi

İddia: Allah emzirme süresinin 24 ay olduğunu belirtiyor [106] başka bir âyette ise gebeliğin ve emzirme süresinin toplam 30 ay olduğunu söylüyor. [107] Buna göre gebelik süresi 6 aydır fakat bu doğru değildir.

Cevap: İlk olarak, Ahkâf 15’te insanın anne karnında 6 ay kaldığı söyleniliyor. Peki bu nasıl olabilir? İnsanın ruhu 3. ay üflendiği takdirde insan 6 ay anne karnında kalmış olur.

İkinci olarak, 6 aylık fetüs yaşayabilir. Buna ‘ileri derece prematüre’ denilir. [108] Ki Peygamber döneminde böyle bir şey olmuştur. 6 aylık bebeği doğuran bir kadın vardı (doğan çocuk babasına çok fazla benziyordu yani bir kişi çıkıp ‘kadını haklı çıkartmak için böyle bir şey uyduruldu’ demesin). [109]

Üçüncü olarak, Allah Bakara 233’te ‘emzirmeyi tamamlamak isteyenler için 2 yıl’ diyor. Yani bu bir ruhsattır. Normal emzirme süresi 21 ay iken (nitekim gebeliği 30 aydan çıkartırsak sonuç 21’dir), dileyen kişi bunu 24’e uzatabilir.

Tüm Menîden mi Geliyoruz?

İddia: Kur’ân’a göre insan tüm menîden gelmektedir halbuki biz sadece bir spermatozoitten gelmekteyiz.

Cevap: İlk olarak, Kur’ân böyle bir şey söylememektedir. Kur’ân menîden yaratıldığımızı söylüyor, ‘tüm menî’ gibi bir ifade yoktur. Mesela ben ‘yıldızlardan yapıldık’ desem bu hatalı bir söz müdür? İnsan bedeni her ne kadar tüm yıldızdan oluşmasa bile biz ‘yıldızdan geldik’ deriz. Bunu anlamayan dil bilgisi öğrenmeli.

İkinci olarak, Peygamberimiz zaten insanın tüm menîden yaratılmadığını söylemiştir [37] Buna göre hata yoktur.

Üçüncü olarak, Kur’ân bize şöyle buyurmaktadır: Secde 8. “Sonra onun neslini önemsenmeyen bir suyun özünden yaratıp sürdürmüştür.”

‘Suyun özü’ ifadesi ‘sudan süzülen şey’ anlamına gelir tıpkı ‘toprağın özünden’ âyeti gibi. [38] Buna göre biz menîden süzülen yani spermatozoitten yaratıldık.

İnsan 4 Evrede mi Yaratıldı?

İddia: Allah insanın yaratılışındaki birkaç evreden bahsediyor fakat bunlar dışında pek çok evre vardır.

Cevap: Allah tüm evrelerden bahsetmek zorunda mıdır? Birkaç evreden bahsetmesinde ne gibi bir hata vardır? Siz bir şeyin nasıl yapıldığını anlattığınızda illa her yaptığınızı anlatmak zorunda mısınız? Hayır. Aynı şekilde Allah da tüm evrelerden bahsetmiyor. Mesela Allah bir âyette insanın anne karnından çıkmayı alakanın yaratılışından sonra olduğunu söylüyor. [110] Fakat başka âyetlerde alakadan sonra mudğa olduğumuzu sonra bambaşka bir yaratılışa dönüştürüldüğümüzü öğreniyoruz. [111] Buna çelişki mi diyeceğiz? Hayır, Allah bazı evreleri zikretmeyerek bizim yaratıldığımızı dile getirebilir. Yine Allah bizi bir sudan yarattığını söylüyor. [36] Ama biz biliyoruz ki su aşamasından sonra pek çok evre vardır. Bu da mı çelişki? Hayır. Kur’ân gözlerin, kulakların yaratılışından da bahsetmiyor. Peygambere göre gözler yok muydu o zaman? Kur’ân embriyoloji kitabı mı ki her aşamayı anlatsın? Peygamber mudğadan sonra gözlerin, kulakların vs. yaratıldığını söylüyor ama Kur’ân’da bu yoktur. Bu hata mıdır?

Evreler Halinde Yaratılmıyor muyuz?

İddia: Nûh 14. “Hâlbuki, O, sizi evrelerden geçirerek yaratmıştır.”

İnsanın anne karnında oluşumu süreklilik arz eder, evreler halinde olmaz.

Cevap: Yaratılışın süreklilik arz ettiğini en eski insanlar da biliyordu. Yani Peygamberin bilemeyeceği bir şey yok. Yaratılış sırasında yeni yeni oluşum süreçleri başlar, gelişimde anahtar noktalar oluşur ve bu yüzden embriyolojik gelişim süreci insanlar tarafından da evreler halinde incelenir. Bilim adamları bile evrelerden bahsetmektedir. Onlarda mı hatalı? [112]

Kadının Menîsi Sarı mıdır?

Şimdi de en kritik nokta olan hadislere geçelim: “Erkeğin menîsi beyaz, kadının menîsi ise sarıdır.” [11]

Ovum yani döllenmemiş yumurta ‘sarı cisim’ adı verilen bir torbanın içinde bulunur. Bu torba patladıktan sonra kadının üreme hücresi rahme doğru ilerler. Tıpkı erkeğin semeni gibi kadının sarı cismi Peygamberimizin bahsettiği menîdir. Sarı cisim, adında söylendiği gibi, sarıdır. Bilim de bunu onaylamaktadır. [113]

Mudğa Dönemi 120. Gün mü Bitmektedir?

İddia: Peygamber bir hadiste şöyle buyurmaktadır: “Ana-baba maddeleri, kırk gün anne karnında toplanır. Sonra o maddeler bir o kadar zaman içinde katı bir kan pıhtısı hâlini alır. Sonra yine bir o kadar zaman içinde bir çiğnemlik et olur.” [114]

Blastokist dönemi döllenmeden 40 gün sonra başlamaz. Embriyo döneminin başlangıcı da döllenmeden 80 gün sonra değildir.

Cevap: Bu hadisteki günleri toplamak doğru bir seçenek değildir. Nitekim Arapçada ‘summe’ (sonra) kelimesi ‘bir de’ anlamına da gelir. Kur’ân’da bunun örneği çoktur. [115] Örnek olarak, Yûnus 46’da “onların dönüşü sadece bizedir, sonra/aynı zamanda Allah onların yaptıklarına karşı devamlı şahittir” denilir. Buradaki ‘sonra/aynı zamanda’ kısmında ‘summe’ kelimesine ‘sonra’ anlamı verilirse sanki “Allah önceden onların eylemlerini şahit değildi” gibi bir anlam çıkmaktadır. Dolayısıyla bu âyette ‘sonra’ anlamında kullanılmamıştır. Başka bir örnek de Kalem 23’tür: “Kaba ve haşin, bütün bunların ötesinde (summe) soysuza da uyma!”

Burada ‘summe’ edatının ‘bir de’ anlamına geldiği açıktır. Bunu anladıysak hadisi de daha iyi anlayabiliriz. Allah 40 günün içinde nutfeyi, alakayı ve mudğayı yaratmıştır. Belirttiğim görüş kendi uydurduğum bir görüş değildir. [116] Diğer hadislere bakarsak sunduğum görüşün doğru olduğu zaten belli olacaktır: “Melek nutfenin üzerine rahimde kırk yahut kırk beş gecede karar kıldıktan sonra girer ve şöyle der: Yâ Rab (bu) şakî mi olacak, saîd mi? diye sorar. Bunlar yazılırlar.” [117]

Bu hadiste meleğin döllenmeden kırk gün sonra geldiği söyleniliyor. Başka hadislerden öğrendiğimize göre melek mudğa döneminde sonra gönderilmektedir. [118] Buna göre mudğa dönemi 40 günden öncedir yani yukarda sunduğumuz görüş daha sağlamdır. Yine başka bir hadiste 40 günden sonra kemiklerin, gözlerin yaratıldığı söyleniliyor. [119] Fakat âyetlere göre bu mudğa döneminden sonradır. Buna göre mudğa 80. gün oluşmaya başlamamaktadır. Ki bilim de sunduğum görüşü desteklemektedir. Daha önce dediğim gibi mudğa dönemi 6-7. haftada bitmektedir [90-1] nitekim somitler bu haftadan sonra görünür olmamaktalardır ve mudğa döneminden sonra gelen kemikler de 6-7. hafta oluşmaya başlamaktalardır. [89-90] Kemiklerin oluşmaya başlaması da mudğa döneminin sonu demektir, bu da mudğanın 6-7. haftada sonlandığına delildir. Peki 6-7 hafta kaç gün yapmaktadır? 42-49 gün. Tam da hadisin dediği gibi, ki hadislerde tam 40 gün denilmiyor nitekim bazı hadisler 42, bazılarında 45 yazmaktadır. [117, 119]

Cinsiyeti Kim Belirler?

İddia: Peygamber şöyle buyurmaktadır: “Erkeğin suyu beyazdır, kadının suyu sarıdır İkisi birleştiği zaman, eğer erkeğin menîsi kadının menîsine baskın gelirse, çocuk Allah’ın izniyle erkek olur. Şayet kadının menîsi erkeğin menîsine baskın gelirse, bu takdirde Allah’ın izniyle kız olur.” [120]

Bu hadise göre cinsiyeti kadın da belirlemektedir fakat bu doğru değildir. Cinsiyeti erkeğin spermatozoidindeki kromozom belirler.

Cevap: Bu hadiste aktarım hatası vardır. Nitekim diğer sayısızca hadis ‘kız olmaktan’ veya ‘erkek olmaktan’ değil, erkek tarafına veya kadın tarafına benzemekten bahsediyor. [121] Yine İbn Kayyım (ö. 1350) bu hadis hakkında şöyle buyurmaktadır:

“Bu konularda tabiat alimlerinin bir bilgisi yoktur. Bu hususlar ancak vahiyle bilinir. Onların bilgileri arasında bununla çelişen bir şey de yoktur. Ancak şu kadarı var ki, Sevbân hadisi (iddiadaki hadis) hakkında insanın aklına bazı düşünceler gelmektedir. Hadisin râvilerinden birinin gerektiği gibi hadisi ezberlemediğinden endişe edilir. Belki de Hz. Peygamber (s.a.v.)’e çocuğun erkek mi, kız mı olacağı değil kime benzeyeceği sorulmuştur. Nitekim Abdullah b. Selâm hadisinde bu şekilde geçmektedir. İşte bundan dolayı Buhârî bu rivâyeti nakletmemiştir.” [122]

Görüldüğü gibi hadisin naklinde sorun vardır. Bu da iddiayı geçersiz kılar. Ki hadiste bilimsel mûcize vardır. Erkeğin menîsi baskın gelirse yani erkeğin menîsindeki kromozomlar baskın gelirse çocuk erkek tarafına benzeyecektir aynı şey kadın menîsi için de geçerlidir. Ki bilimde ‘baskın gen’ ‘çekinik gen’ deniliyor mesela kahverengi gözlü bir baba olsa ve mavi gözlü bir anne, kahverengi maviye göre baskındır bu yüzden çocuğun gözü kahverengi olacaktır. [123]

Yine de belirtelim ki Kur’ân’a göre cinsiyeti baba belirlemektedir: Necm 45-46. “Rahime atıldığı zaman nutfede erkeğiyle dişisiyle iki cinsi yaratan da O’dur.” [124]

Yukarda açıkladığım gibi nutfe rahme giren menîdir. Allah bu sudan erkeği ve dişiyi yarattığını yani erlik suyundan çiftleri yarattığını söylüyor. Ki bu doğrudur. Eğer X kromozomuna sahip bir spermatozoit kadının yumurtasına girerse, çocuk kız olacaktır, Y kromozomuna sahip ise çocuk erkek olacaktır.

Çocuktaki Benzerliğin Sebebi Nedir?

İddia: Hadiste ‘baskın gelirse’ denilmiyor ‘önce atılan’ deniliyor: “Erkeğin suyu (menîsi) koyu beyazdır; kadının ise açık sarıdır. Bunlardan hangisi üstün yahut önce gelirse benzerlik ondan olur.” [125]

Cevap: Hadise dikkat edilirse belirsiz bir şey vardır. ‘Üstün yahut’ deniliyor. Üstün gelmek de en baskın olan demektir. Diğer hadislere bakarsak baskın gelmenin daha doğru olduğunu görürüz. [126] Kurtûbî ‘önce gelme’ mânâsının bir tevil olduğunu söylemektedir fakat hiç tevile gerek olmadığını gördük nitekim bilimsel olarak dediğim daha uygundur. [127]

Cinsiyet Ne Zaman Belirlenir?

İddia: Hadiste şöyle buyruluyor: “Nutfenin özerinden kırk iki gece geçti mi, Allah ona bir melek gönderir. Melek ona sûret verir; duyma yetkisini, görme yetkisini, cildini, etini ve kemiklerini yaratır. Sonra: Yâ Rabbi! Erkek mi olacak, dişi mi? diye sorar.” [119]

Bu hadise göre gebeliğin 40. günü cinsiyet belirlenmektedir. Fakat bu yanlıştır, cinsiyetin belirlenmesi döllenme anında olur. Hangi spermatozoit önce geldiyse, taşıdığı kromozoma göre cinsiyet oluşur.

Cevap: Bu hadiste cinsiyetin belirlenmesi anlatılmıyor. Meleğin Levh-i Mahfuz’a ne yazacağı anlatılıyor. Burada Melek, cenini erkeğe veya kadına dönüştürmüyor nitekim hadislerde cinsiyetle birlikte o kişinin rızkı, eceli, ameli vs. yazılıyor. [128] Peki bir kişinin amelinin yazılması, o ameli yapmaya zorluyor mu? Hayır, o kişi öyle yapacağı için orada öyle yazılır. Aynı şekilde cinsiyet için de bu geçerlidir.

Bu hadisin farklı bir konusu da bu hadisteki bilimsel mûcizelerdir. 42. gecede insana sûret verildiği söyleniliyor. Yukarda da açıkladığım gibi 7. hafta (42. gün) embriyo diğer memeli embriyolarından şekil olarak ayırt edilmektedir. [90-1] Bu hadis de buna işaret etmektedir. Kemikler de bu dönemde oluşmaya başlamaktadır [89-90], kaslar da (etler) [92]. Duyma yetkisi de mudğa aşamasından sonradır. Bir fetüs 18. hafta duymaya başlar. [129] Görme duyusu ise 28. haftada başlar. [130] Cilt (epidermin 5 katmanı) de 11. haftadan sonra oluşur yani hadisin dediği gibi 40 günden sonra. [131-2] Yine başka hadisler 40 günden sonra ruhun üflendiğini de söylüyor. [133] Dediğim gibi ruh 3. ay üfürülüyor olabilir emzirme süresine göre.

Yunanlılardan İntihal

İddia: Tüm bu bilgiler Yunanlılardan çalınmıştır.

Cevap: İlk olarak, Yunanlıların dediğinin Kur’ân’da olması Peygamberin kopya çektiği mânâsına mı gelir? Örneğin bir sınavda soruyu doğru olarak yanıtlayan kişilere paranoyaklık gösterip birbirinden çaldıklarını mı iddia edersiniz? Hayır, eğer bu ifade doğru olmayan bir ifade olsaydı ancak o zaman tartışabilirdik bu konuyu.

İkinci olarak, Peygamberin intihalci olmadığına pek çok delil vardır. [134]

Üçüncü olarak, Peygamberin toplumu ümmi bir toplumdur, okuma-yazma çok düşük seviyededir. Mekke çok geri bir yerdi, İslâm öncesi Arapların tarihi bile yoktur, öyle geride kalmış bir toplumdu. Peygamber de okuma-yazma bilmezdi, nereden edinsin bu kadar bilgiyi?

Dördüncü olarak, Peygamber hangi ölçüyle bir şeyin doğru olduğunu kabul etti? O dönem insanın yaratılışı ile alakalı sayısızca efsane varken nasıl her defasında doğrusunu seçti? Ve bu sadece embriyoloji için değil, her bilim dalı için geçerlidir.

Beşinci olarak, Peygamber hangi cesaretle kendinden 500-1000 yıl önce yapılmış araştırmalara güvenip bunları Kur'ân'a yazdı? Mesela Galen tüm çıkarımlarını hayvanlar üzerinden yapmıştır, bir insan kadavrasını kesip araştırmamıştır. Hayvanlar üzere yapılmış bir araştırmaya Peygamber nasıl güvensin? Bu bilgiler gelecekte yanlış çıkabilir ve böylece insanlar dinden çıkabilir, niye bu riski alsın ki? Bu soruya cevap 'zaten o öldüğünde gerçek ortaya çıksa da bu onu bağlamaz yani sallayıp yazabilir' ise sorum şöyle: Ölümünden sonra bunlar umurunda olmayacaksa niye öleceği vakit yalan söylediğini söylemedi?

Altıncı olarak, Yunanlıların embriyolojik hatalarına bakalım: Hipokrat cinsiyetin belirlenmesinde kadının da rol oynadığını söylemektedir. Yine ona göre iki menî yani kadının ve erkeğin suları güçlü ise sonuç erkek olur, tersinde ise kız olur. Yine Hipokrat'a göre sperm tüm vücuttan süzülerek oluşur (panspermia), kadının menîsi (menîden kastım kadının oluşmasında rol oynayan şeydir) ise kadının âdet kanıdır. Yine kendisi menîler karıştıktan sonra sıcaklık yüzünden genişlediklerini söylemektedir. [135]

Fakat bunlar yanlıştır, cinsiyeti anlatılan şeyler belirlemez. Sperm tüm vücuttan süzülerek oluşmaz, prostattan, veziküla seminalisten ve testislerden çıkar. Kadının menîsi âdet kanı değildir ve zigot her zaman aynı boyuta sahiptir yani genişlemez. [136] Peki Peygamberimiz niye bu yanlış bilgileri almadı? Kur'ân spermin omurilik ve kaburga kemiği arasında bulunan prostattan, veziküla seminalisten geldiğini söylemektedir. [57]

Aristoteles'e göre kadının semeni yoktur, kadının insan oluşumundaki rolü çok azdır. [137] Kendisi yine şöyle buyurmaktadır: "Sperm süte katılan maya gibi rol oynar: dişi maddeyi pıhtılaştırır ve özdeş parçaları bir araya getirir ve pıhtılaştırır." [137-8]

Yine Aristoteles menînin kandan oluştuğunu, spermin hareket edip maddeleri topladığını, şekli verdiğini söylemektedir. [139] Cinsiyetin belirlenmesini spermin gücüne bağlamaktadır. Bunu delillendirmek için kendisi genç hayvanlardan ve nemli hayvanlardan (ki bunlar güçsüz olanlardır Aristo'ya göre) doğan çocukların kız olduğunu söylemektedir. Yine soğukluğu buna bağlamaktadır. [140]

Bilime göre bunların hepsi yanlıştır. Kadının rolü insanın oluşumunda çok önemlidir hatta erkekten bile daha önemli denilebilir. Sperm dolaşıp madde toplamaz, sperm kadının yumurtası ile birleşip, rahme gömülür böylece embriyo gelişir ve sperm kadındaki maddeleri toplayıp pıhtılaştırmaz, insana şekli o vermez ve kandan oluşmaz. Cinsiyetin belirlenmesi de Aristo'nun belirttiği sebepler yüzünden değildir. Peygamberimiz Aristoteles'in bilgilerini niye aktarmadı? Okunduğu üzere iki görüş vardı Yunanlılarda. Birisi insan iki cinsiyetten oluşur diyor diğeri tek birinden gelir diyor. Peygamber hangi ölçü ile bunlardan birisini seçti? Hem Aristo'nun bunlardan bahsettiği kitap Peygamberin ölümünden sonra Arapçaya çevrilmiştir. [141]

Yunanlı Soranos çocuğun benzerliğini cinsel ilişki boyunca kadının baktığı şeye bağlıyor. Mesela kadın güzel bir şeye bakarsa, çocuklar da güzel olur. Yine Soranos kadının menîsinin yaratılışta rolü olmadığını söylemektedir. [142] Kadının rolünün olmaması pek çok

Yunanlı tarafından savunulmuştur (Anaksagoras, Apollon, Eshilos, Euripides, Platon). [143] Fakat bu hem bilimle hem de İslâm'la çelişir.

Galen kanın git gide testislerde beyazlaştığına ve sperme dönüştüğüne inanırdı. Aynı şeyi kadının menîsi için söylemiştir. [144] Galen erkek sperminin damar ve sinir gibi organların var olmasına sebep olduğunu söylemiştir. [145] Fakat bunlar yanlıştır. Kan beyaz bir şeye dönüşmemektedir ve erkek spermi damarları ve sinire sebep olmamaktadır. İki cinsiyet de buna sebep olmaktadırlar, yaklaşık her organ için de bu geçerlidir. 'Alaka kelimesi kan pıhtısı demektir nitekim o dönemde kadının âdet kanından oluştuğumuza inanılıyordu' diyenler aynı zamanda 'Peygamber Galen'den bilgi çaldı' diyorlar. Fakat Galen bu görüşü reddetmektedir, erkeğin de kadının da semene sahip olduklarını söylemektedir. [146] Bu da Gayrimüslimlerinin ne kadar bilgisiz ve iki yüzlü olduğunu gösterir. Yine Galen cinsiyetin belirlenmesini menînin sıcaklığına bağlamaktadır. [147] Bu bazı hayvanlar için doğrudur fakat insan için değildir. [148] Bu hipotezden Galen erkeğin rahimde sağ tarafta yaratıldığını söylemektedir fakat bu da yanlıştır. [149] Kendisi kadının kusurlu bir varlık ve her noktada eksik olduğunu söylemektedir. [150] Bilim de Kur'ân da bunu reddetmektedir. İslâm'a göre kadın ve erkek ontolojik olarak eşittir [151] fakat hak bakımından erkeğin bir derece daha fazla hakkı vardır [152] ama bu kadının eksik olması ile alakalı değildir. Galen insanın oluşumunu 4 evreye ayırmaktadır. İlk altı günde insanın sperm olduğunu söylemektedir fakat bu yanlıştır. [153-4] Sperm bundan 4-5 gün önce zigota dönüşmektedir. İkinci evrede fetüs kan ile dolmaktadır ve bu fetüs semene hiç benzememektedir, ete benzemektedir. [153-4] Fakat bu da Kur'ân'la bağdaşmamaktadır. Kur'ân 'alaka' evresinden bahsetmektedir fakat Galen 'asılma, yapışma' mânâsından bahsetmemektedir. Yine Galen kan olayını et ile eş değer zamanda olduğunu söylemektedir fakat Kur'ân mudğa evresini alakadan sonra zikretmektedir yani alaka kelimesine 'kan pıhtısı' mânâsını versek bile bunun kopya olduğu düşünülemez. Hem Galen insanın kan ile doldurulmasından bahsediyor, kan pıhtısından değil. Galen üçüncü ve dördüncü evrelerde embriyoloji ile alakalı bir şey belirtmemektedir. Kur'ân ile alakasız şeylerden bahsetmektedir. Bazı Gayrimüslimler Galen'in dördüncü evrede etlerin kemiklere giydirildiğini söylediğini iddia etmektedirler fakat bu da yalandır. Galen başka bir pasajda bundan bahsetmektedir yani dördüncü evrede böyle olduğunu iddia etmiyor. Hem kendisi kemiklere et giydirildiğini değil, kemikler üzerinde etin oluştuğunu söylemektedir. [155] Kur'ân ise kemiklere et giydirilmesinden bahsetmektedir.

Anaksagoras ve birkaç natüralist erkeğin sağ testisten ve kadının sol testisten geldiğine inanırlardı ve rahimde erkeklerin sağda kadınların ise solda olduğunu söylerlerdi. [140] Bu hatalı inanç yüzyılları dolaşmıştır.

Bu tür hatalar feci şekilde arttırılabilir fakat bunlar yeterlidir. Peygamber bu kadar hata içinden neyi kopyaladı? Hem burada Kur'ân'da anlatılanlar bile yok.

Yedinci olarak, Peygamberimiz Yunanlılardan çaldıysa, aynı ifadeleri getirsinler bekliyoruz. Belirttiğim tüm mûcizeler yazılı olmalı.

Kaynaklar

1. Hûd, 11/61.

2. Hicr, 15/26, 28, 33; Rahmân, 55/14.

3. En'âm, 6/2; A'râf, 7/12; İsrâ, 17/61; Mü'minûn, 23/12; Secde, 32/7; Sâffât, 37/11; Sâd, 38/71, 76.

4. Meryem, 19/67.

5. Tûr, 52/35.

6. Enbiyâ, 21/30; Furkân, 25/54.

7. Rûm, 30/19.

8. Nisâ, 4/1; A'râf, 7/189; Rûm, 30/21; Zümer, 39/6.

9. Âl-i İmrân, 3/59; Kehf, 18/37; Hac, 22/5; Rûm, 30/20; Fâtır, 35/11; Mü'min, 40/67.

10. Vehbe Zühaylî, Tefsirü'l-Münir, Enbiyâ, 21/30 tefsiri; Seyyid Kutub, Fî Zılâli'l-Kurʾân, Enbiyâ, 21/30 tefsiri; Muhammed Esed, Kur'ân Mesajı, Enbiyâ, 21/30 tefsiri; Bayraktar Bayraklı, Yeni Bir Anlayışın Işığında Kur'ân Tefsiri, Enbiyâ, 21/30 tefsiri.

11. Buhârî, Câmiʿu's-sahîh, İlim, 50, 130; Müslim, Câmiʿu's-sahîh, Hayz, 311, 313a-b, 314, 315a-b; Nesâî, Es-Sünen, Tahâret, 200; İbn Mâce, Es-Sünen, Tahâret, 601.

12. Tirmizî, Es-Sünen, Yemekler, 8, 1798; Ebû Dâvûd, Es-Sünen, Yemekler, 48, 3842, Tahâret, 104, 257; Mişkâtü'l-Mesâbih, 4123-4.

13. https://khosann.com/gozlemlenebilir-evren-hiclikten-nasil-olustu/

14. https://khosann.com/kuantum-kopuk-mikro-evrenlerden-mi-olusuyor/

15. https://fr.m.wikipedia.org/wiki/Fluctuation_quantique

16. https://evrimagaci.org/kuantum-alan-teorisi-nedir-kuantum-alanlar-butunlesik-bir-fizik-teorisini-dogurabilir-mi-9955/amp

17. Gazzâlî, İhyâ', III, 2; Diyanet, Kur'ân Yolu Tefsîri, c. 2, s. 9-10.

18. Nesâî, a.g.e., Cenâiz, 117; Ebû Dâvûd, a.g.e., Sünnet, 16; İbn Manzûr, Lisânü'l-Arab, n-f-s (نفس) maddesi.

19. https://www.sciencedirect.com/topics/neuroscience/sry-gene

20. https://www.bilimveyaratilisagaci.com/2019/04/130-erkeklerde-neden-meme-ucu-var/

21. Fahrüddîn er-Râzî, Mefâtîhu'l-gayb, En'âm, 6/2 tefsiri.

22. Kurtûbî, Câmiʿli-ahkâmi'l-Kurʾân, Hicr, 15/26 tefsiri.

23. Râgib El-İsfahâni, el-Müfredâtu fî Ğarîbi'l-Kur'ân, s-l-l (صلل) maddesi, s. 595; Elmalılı, Hak Dini Kur'ân Dili, Hicr, 15/26 tefsiri; Taberî, Câmiʿu'l-beyân, Hicr, 15/26 tefsiri; İsmail Hakkı Bursevî, Rûhu'l-beyân, Hicr, 15/26 tefsiri; Beydâvî, Envârü't-tenzîl, Hicr, 15/26 tefsiri; İbnü'l-Cevzî, Zadü'l-Mesir fi İlmi't-Tefsir, Hicr, 15/26 tefsiri; Es-Süyûtî, ed-Durru'l-Mensûr, Hicr, 15/26 tefsiri; Fahrüddîn er-Râzî, a.g.e., Hicr, 15/26 tefsiri. İbn Abbâs, Mücâhid, Katâde bu görüşü ileri sürmüşlerdir. Kurtûbî, a.g.e., Hicr, 15/26 tefsiri.

24. http://arabiclexicon.hawramani.com/search/%D8%B5%D9%84%D8%B5%D9%84

25. Fahrüddîn er-Râzî, a.g.e., Rahmân, 55/14 tefsiri; Beydâvî, a.g.e., Rahmân, 55/14 tefsiri; Nesefî, Medarikü't-Tenzi'l-Ve Hakaiku't-Te'vil, Rahmân, 55/14 tefsiri; İbnü'l-Cevzî, a.g.e., Rahmân, 55/14 tefsiri.

26. https://www.sciencedaily.com/releases/2020/06/200608092939.htm

27. https://www.space.com/51-asteroids-formation-discovery-and-exploration.html

28. https://theconversation.com/organic-molecules-found-on-giant-asteroid-ceres-why-thats-such-a-huge-deal-73147

29. https://www.jpl.nasa.gov/news/news.php?feature=5787

30. https://www.space.com/37490-asteroids-were-giant-mud-balls.html

31. https://www.inverse.com/article/34221-giant-balls-of-mud-cruised-around-the-early-solar-system

32. https://earthsky.org/space/whoosh-can-you-hear-a-meteor-streak-past

33. https://www.livescience.com/38651-meteor-sound-electrophonics-perseids.html

34. https://astronomy.com/news/2018/08/what-does-a-meteor-sound-like

35. Salsâl konusu için de kendisinden faydalandım: https://www.bilimveyaratilisagaci.com/2020/12/salsal-nedir-fehhar-hamei-mesnun-yasamin-baslangici-asteroit/

36. Secde, 32/8; Mürselât, 77/20; Târık, 86/5.

37. Müslim, a.g.e., Nikâh, 22, 1438k; Ahmed b. Hanbel, Müsned, III, 26.

38. Mü'minûn, 23/12.

39. Râgib El-İsfahâni, a.g.e., s-l-l (سلل) maddesi, s. 624.

40. Elmalılı, a.g.e., Mü'minûn, 23/12 tefsiri.

41. İbnü'l-Cevzî, a.g.e., Mü'minûn, 23/12 tefsiri; Ebüssuûd, İrşâdü'l-ʿakli's-selîm, Mü'minûn, 23/12 tefsiri; Fahrüddîn er-Râzî, a.g.e., Mü'minûn, 23/12 tefsiri; İsmail Hakkı Bursevî,

a.g.e., Mü’minûn, 23/12 tefsiri.

42. Hac, 22/5; Mü’minûn, 23/12; Mü’min, 40/67.

43. Mü’minûn, 23/13.

44. Kıyâme, 75/37.

45. İnsân, 76/2.

46. Necm, 53/46.

47. Râgib El-İsfahâni, a.g.e., n-t-f (نطف) maddesi, s. 1065-6; Beydâvî, a.g.e., Mü’minûn, 23/13 tefsiri; İbnü’l-Cevzî, a.g.e., Mü’minûn, 23/13 tefsiri; Ebüssuûd, a.g.e., Mü’minûn, 23/13 tefsiri; Fahrüddîn er-Râzî, a.g.e., Mü’minûn, 23/13 tefsiri; İsmail Hakkı Bursevî, a.g.e., Mü’minûn, 23/13 tefsiri.

48. https://www.gulserenyucesoy.com/tr/gebelikte-neler-oluyor-a

49. https://en.wikipedia.org/wiki/Semen_analysis#Liquefaction

50. https://en.m.wikipedia.org/wiki/Semen

51. Râgib El-İsfahâni, a.g.e., n-t-f (نطف) maddesi, s. 1065-6; Beydâvî, a.g.e., Mü’minûn, 23/13 tefsiri.

52. http://arabiclexicon.hawramani.com/search/%D9%86%D8%B7%D9%81

53. Râgib El-İsfahâni, a.g.e., m-n-y (منى) maddesi, s. 1187; Beydâvî, a.g.e., Necm, 53/46 tefsiri; Kurtûbî, a.g.e., Necm, 53/46 tefsiri; İbnü’l-Cevzî, a.g.e., Necm, 53/46 tefsiri; Fahrüddîn er-Râzî, a.g.e., Necm, 53/46 tefsiri; İsmail Hakkı Bursevî, a.g.e., Necm, 53/46 tefsiri.

54. https://www.news-medical.net/health/What-is-Ovulation-(French).aspx

55. https://embryo.asu.edu/pages/history-embryology-1959-joseph-needham

56. Elmalılı, a.g.e., İnsân, 76/2 tefsiri; Taberî, a.g.e., İnsân, 76/2 tefsiri; İsmail Hakkı Bursevî, a.g.e., İnsân, 76/2 tefsiri; Beydâvî, a.g.e., İnsân, 76/2 tefsiri; İbnü’l-Cevzî, a.g.e., İnsân, 76/2 tefsiri; Es-Süyûtî, a.g.e., İnsân, 76/2 tefsiri; Fahrüddîn er-Râzî, a.g.e., İnsân, 76/2 tefsiri; Kurtûbî, a.g.e., İnsân, 76/2 tefsiri; Ebüssuûd, a.g.e., İnsân, 76/2 tefsiri.

57. Detaylı bilgi için: https://isvicredekiisik.blogspot.com/2021/10/sperm-gogus-ve-bel-arasndan-m-ckar-tark.html

58. Zemahşerî, Esâsü’l-belâga, a-l-k (علق) maddesi; Zeynüddîn Muhammed b. Ebî Bekr, Muhtârü’s-Sıhâh, a-l-k (علق) maddesi; Sâhib b. Abbâd, el-Muhît fi’l-luga, a-l-k (علق) maddesi; İsmâil b. Hammâd el-Cevherî, Sıhâh fi’l-luga, a-l-k (علق) maddesi.

59. http://arabiclexicon.hawramani.com/search/%D8%B9%D9%84%D9%82

60. http://arabiclexicon.hawramani.com/search/%D8%B9%D9%84%D9%82%D8%A9

61. Râgib El-İsfahâni, a.g.e., a-l-k (علق) maddesi, s. 718.

62. Buhârî, a.g.e., Megâzî, 86 (4039), 183 (4139), Cihâd, 123, 2190; Ebû Dâvûd, a.g.e., Zekât, 53, 1608; İbn Mâce, a.g.e., Hudûd, 55, 2587, Zekât, 39, 1821; Ahmed b. Hanbel, a.g.e., 285; Mişkâtü'l-Mesâbih, 1422, 2477.

63. Elmalılı, a.g.e., Alak, 96/2 tefsiri.

64. İbnü'l-Cevzî, a.g.e., Hac, 22/5 tefsiri. Yine bknz: Celal Yıldırım, İlmin Işığında Asrın Kur'ân Tefsiri, Alak, 96/2 tefsiri.

65. Nisâ, 4/129.

66. Kurtûbî, a.g.e., Alak, 96/2 tefsiri.

67. Kurtûbî, a.g.e., Hac, 22/5 tefsiri.

68. Bakara, 2/30, 84, 173; Mâide, 5/3; En'âm, 6/145; A'râf, 7/133; Nahl, 16/115; vs.

69. https://www.gynandco.be/fr/la-fecondation-et-ses-etapes/

70. https://www.fiv.fr/symptomes-nidation-embryon-fiv-pma-transfert/#:~:text=Le%20processus%20de%20nidation,-Gr%C3%A2ce%20au%20ph%C3%A9nom%C3%A8ne&text=Il%20quitte%20l%27oviducte%20pour,l%27%C2%AB%20implantation%20embryonnaire%20%C2%BB.

71. https://art-fertilite.com/endo-grossesse/

72. https://www.science.org/doi/abs/10.1126/science.1081277

73. https://embryo.asu.edu/pages/process-implantation-embryos-primates#:~:text=Implantation%20is%20a%20process%20in,it%20via%20many%20internal%20changes.

74. Bakara, 2/223.

75. http://www.embryology.ch/francais/gnidation/etape03.html

76. https://sites.google.com/site/brigitteditcoucou/chapitre-i-les-1eres-semaines/iii-la-2eme-semaine

77. Jeanne Mager Stellman, Encyclopaedia of Occupational Health and Safety, 4. Baskı, 1998, s. 9.10. [İnternetten okumak için: https://books.google.com.tr/books?id=vW6rXFvm4sQC&pg=SA9-PA10&lpg=SA9-PA10&dq=blastocyst+soak+up+blood&source=bl&ots=MKG1xfx0sd&sig=ACfU3U1QSYXya

sxWJbQZl4zELv8NPGgXCw&hl=tr&sa=X&ved=2ahUKEwiP05CEhsXzAhVCQvEDHRszB38Q6AF6BAggEAM#v=onepage&q=blastocyst%20soak%20up%20blood&f=false]

78. T.W. Sadler, Langman's Medical Embryology, 12. Baskı, s. 43-4. [İnternetten okumak için: https://bhumikapalrocks.files.wordpress.com/2016/02/langmans-medical-embryology-12th-ed.pdf]

79. Christine Bonnet-Cadilhac, L'étude des annexes embryonnaires (anatomie et physiologie) chez Galien, 1989, s. 125. [İnternetten okumak için: https://www.biusante.parisdescartes.fr/sfhm/hsm/HSMx1989x023x002/HSMx1989x023x002x0121.pdf]

80. https://tr.wikipedia.org/wiki/Plasenta

81. https://www.embryology.ch/francais/fplacenta/cordon01.html

82. https://www.healthline.com/health/pregnancy/pregnancy-symptoms-week-6#:~:text=At%20week%206%2C%20your%20baby,arms%2C%20legs%2C%20and%20ears.

83. Buhârî, a.g.e., Îmân, 39 (52); Müslim, a.g.e., Müsâkât, 20, 1599a; İbn Mâce, a.g.e., Fitne, 14, 3984; Mişkâtü'l-Mesâbih, 2762.

84. Ebû Dâvûd, a.g.e., Tahâret, 182; Nesâî, a.g.e., Tahâret, 119 (165).

85. Beydâvî, a.g.e., Hac, 22/5 tefsiri; Kurtûbî, a.g.e., Hac, 22/5 tefsiri; Elmalılı, a.g.e., Hac, 22/5 tefsiri; İbnü'l-Cevzî, a.g.e., Hac, 22/5 tefsiri.

86. https://www.wikiwand.com/fr/Loi_de_von_Baer

87. Râgib El-İsfahâni, a.g.e., m-d-g (مضغ) maddesi, s. 1004.

88. T.W. Sadler, a.g.e., s. 66-7.

89. https://www.doctissimo.fr/html/sante/encyclopedie/sa_579_embryon_foetus.htm

90. T.W. Sadler, a.g.e., s. 152-4, Figure 12.1, 12.4, 12.5.

91. https://www.doctissimo.fr/grossesse/diaporamas/le-foetus-en-images-semaine-par-semaine/le-foetus-a-7-semaines-de-grossesse

92. T.W. Sadler, a.g.e., s. 146, Figure 11.2.

93. Samuel Webster, Essential Human Development, 1. Baskı, 2018, s. 56. [İnternetten okumak için: https://libribook.com/view1/13298]

94. https://fr.wikipedia.org/wiki/Myoblaste

95. https://journals.biologists.com/dev/article/139/2/277/45410/Limb-bud-colonization-by-somite-derived

96. Samuel Webster, Embryology at a Glance, 2. Baskı, 2016, s. 53.

97. T.W. Sadler, a.g.e., s. 148.

98. T.W. Sadler, a.g.e., s. 151-4.

99. https://www.intechopen.com/chapters/64747

100. https://opentextbc.ca/anatomyandphysiologyopenstax/chapter/development-of-joints/#:~:text=The%20process%20of%20endochondral%20ossification%2C%20which%20converts%20the%20cartilage%20models,twelfth%20week%20of%20embryonic%20development.

101. T.W. Sadler, a.g.e., s. 152, Figure 12.1.

102. https://www.ehd.org/dev_article_unit8.php

103. https://courses.lumenlearning.com/boundless-psychology/chapter/prenatal-development/

104. T.W. Sadler, a.g.e., s. 63.

105. Samuel Webster, Essential Human Development, s. 52.

106. Bakara, 2/233; Lokmân, 31/14.

107. Ahkâf, 46/15.

108. https://www.medicalpark.com.tr/premature-bebek/hg-2006

109. Elmalılı, a.g.e., Ahkâh, 46/15 tefsiri; Taberî, a.g.e., Ahkâh, 46/15 tefsiri; Es-Süyûtî, a.g.e., Ahkâh, 46/15 tefsiri; Fahrüddîn er-Râzî, a.g.e., Ahkâh, 46/15 tefsiri; Kurtûbî, a.g.e., Ahkâh, 46/15 tefsiri.

110. Mü'min, 40/67.

111. Hac, 22/5; Mü'minûn, 23/14.

112. https://en.wikipedia.org/wiki/Human_embryonic_development

113. https://tr.wikipedia.org/wiki/Corpus_luteum

114. Buhârî, a.g.e., Bed'ü'l-Halk, 6, 3208.

115. Bakara, 2/51; Âl-i İmrân, 3/111; Mâide, 5/93; En'âm, 6/154; A'râf, 7/11; Nahl, 16/69; Meryem, 19/70; Furkân, 25/45.

116. Zemlekânî, el-Burhânü'l-kâşif, s. 275; Muhammed Sa'id Ramazan el-Bûtî, Tahdîdü'n-nesl, s. 107.

117. Müslim, a.g.e., Kader, 1, 2644.

118. Buhârî, a.g.e., Enbiyâ, 1, 3332-3, Kader, 1, 6594; Müslim, Kader, 1, 2646; Ahmet b. Hanbel, III, 116, 148.

119. Müslim, a.g.e., Kader, 1, 2645a.

120. Müslim, a.g.e., Hayz, 8, 315a.

121. Buhârî, a.g.e., Enbiyâ, 1, 3328-9, İlim, 50 (130); Müslim, a.g.e., Hayz, 311, 313a-b, 314b; Nesâî, a.g.e., Tahâret, 200; İbn Mâce, a.g.e., Tahâret, 600-1; vs.

122. İbn Kayyim el-Cevziyye, Bedâ'i'u'l-fevâ'id, Şûrâ, 42/49 tefsiri.

123. https://tr.wikipedia.org/wiki/G%C3%B6z_rengi

124. Benzer âyet: Kıyâmet, 75/39. Bu âyet de sudan bahsediyor alakadan çiftin çıkmasından değil. Bknz: İbnü'l-Cevzî, a.g.e., Kıyâme, 75/39 tefsiri.

125. Müslim, a.g.e., Hayz, 311.

126. Müslim, a.g.e., Hayz, 314b, 315a.

127. Kurtûbî, a.g.e., Şûrâ, 42/49-50.

128. Buhârî, a.g.e., Bed'ü'l-Halk, 6, 3208, Kader, 1, 6594-5, Enbiyâ, 1, 3332-3; Müslim, a.g.e., Kader, 1, 2643a-b, 2644, 2645a, c-d.

129. https://www.healthline.com/health/pregnancy/when-can-a-fetus-hear#Fetal-hearing-development:-A-timeline

130. https://www.babycenter.com/pregnancy/your-baby/fetal-development-your-babys-eyes-and-sight_20004926

131. "Bilinen epiderm 2. ay oluşmaktadır." Bknz: Dr. Djebien, Peau et organes de la sensibilité, s. 2. [İnternetten okumak için: https://facscm.univ-annaba.dz/wp-content/uploads/2020/05/Peau-et-Organes-de-la-sensibilit%c3%a9.pdf]

132. Ayşegül Uysal, Deri ve Deri Eklerinin Embriyolojik Gelişimi, Ağustos, 2016, s. 3, Şekil 1. [İnternetten okumak için: https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/225453]

133. Buhârî, a.g.e., Kader, 1, 6594, Enbiyâ, 1, 3332; Müslim, a.g.e., Kader, 1, 2643a.

134. https://isvicredekiisik.blogspot.com/2021/09/kuran-kopya-m.html

135. Aurore Decolle, Sur les traces de l'embryon: résolution du mystère de la conception embryonnaire, état des lieux actuel et réflexion sur un statut, 2013, s. 14. [İnternetten

okumak için: https://hal.univ-lorraine.fr/hal-01868921/document]

136. https://www.med.umich.edu/lrc/coursepages/m1/embryology/embryo/03firstweek.htm

137. Aurore Decolle, a.y., s. 15.

138. Aristoteles, Hayvanların Oluşumu, Paris: Les Belles Lettres Yayınları, 1961, s. 206.

139. Aurore Decolle, a.y., s. 16.

140. Christine Bonnet-Cadilhac, a.g.e., s. 128.

141. https://en.wikipedia.org/wiki/Kit%C4%81b_al-Hayaw%C4%81n

142. Aurore Decolle, a.y., s. 18-9.

143. Christine Bonnet-Cadilhac, L'Anatomo-Physiologie De La Generation Chez Galien, 1997, s. 94. [İnternetten okumak için: https://www.biusante.parisdescartes.fr/ressources/pdf/histmed-asclepiades-pdf-bonnet.pdf]

144. Christine Bonnet-Cadilhac, a.g.e., s. 98.

145. Christine Bonnet-Cadilhac, a.g.e., s. 119.

146. Christine Bonnet-Cadilhac, a.g.e., s. 122-3.

147. Christine Bonnet-Cadilhac, a.g.e., s. 130.

148. https://khosann.com/y-kromozomu-kayboluyor-peki-ya-erkekler/

149. Christine Bonnet-Cadilhac, a.g.e., s. 131.

150. Christine Bonnet-Cadilhac, a.g.e., s. 133.

151. Hucurât, 49/13.

152. Bakara, 2/228.

153. Corpus Medicorum Graecorum: Galeni de Semine (Yunanca metin, İnglizce yorum: Phillip de Lacy, Akademic Verlag, 1992), c. 3, b. I:9:1-10, s. 92-95. [İnternetten okumak için: http://galen.bbaw.de/epubl/online/cmg_05_03_01.php?p=93=206]

154. Christine Bonnet-Cadilhac, a.g.e., s. 173-4.

155. Christine Bonnet-Cadilhac, a.g.e., s. 182.

156. Faydalandığım linkler: https://www.bilimveyaratilisagaci.com/2018/11/kemiklere-et-giydirdik-muminun-14/

157. https://www.bilimveyaratilisagaci.com/2018/12/94-insan-evreler-halinde-mi-yaratildi/

158. https://www.bilimveyaratilisagaci.com/2018/12/95-kurana-gore-gebelik-suresi-6-aymidir/

159. https://www.bilimveyaratilisagaci.com/2018/12/biz-insani-kan-pihtisindan-yarattik-alaka/

160. https://www.bilimveyaratilisagaci.com/2021/01/kuranda-embriyoloji-mucizeleri/

161. https://www.bilimveyaratilisagaci.com/2021/01/kuranda-embriyoloji-mucizeleri-2/

162. https://kuranmucizeler.com/nutfe-alak-tutunup-asili-duran-mudga-bir-isirilmis-et-parcasi-kavramlari-ve-kemiklere-et-giydirilmesi